

fagene. Kommissionen fandt derfor en vis begrænsning af konkurrencen ved licitation rimelig, men lagde vægt på, dels at konkurrencebegrænsningerne ikke gennemførtes i det skjulte, men åbenlyst, dels at de ikke blev for vidtgående.

Til nærmere forståelse af den nye licitationslov skal dernæst om indholdet af den hidtil gældende licitationsordning kort oplyses følgende:

Licitationsordningen finder i dag anvendelse, når de tilbudsgivende tilhører organisationer — oftest inden for byggefagene eller entreprenørfaget — der har vedtaget licitationsbestemmelser, og der ved licitationen er flere end 2 bydende. Efter ordningen kan parterne i en licitation underskrive en *licitationserklæring*, hvorefter de bydendes organisation forpligter sig til ikke — som det ellers er almindeligt — at regulere tilbudsprisen inden buddenes afgivelse, mens bygherren til gengæld forpligter sig til at give organisationen adgang til over for ham at fremsætte begæring om *udskydning af bud*, der efter organisationernes opfattelse er for lave. Bygherren kan efter ordningen kun antage et bud, der er begæret udskudt, såfremt udskydningsbegæringen underkendes af et på hans foranledning af begge parter nedsat *beregningsudvalg*. Efter den gældende ordning er sådanne bud for lave, som ikke indeholder dækning for tariffmæssig arbejds løn, udgift til materialer og et efter arbejdets art og omfang samt den bydendes forhold og omstændighederne iøvrigt passende beløb til omkostninger og fortjeneste.

Såfremt bygherren ikke vil tiltræde, at udskydningsregler bringes i anvendelse, og derfor nægter at underskrive en licitationserklæring, har de bydendes organisation ret til — hvad der også var tilfældet før ordningens indførelse i 1946 — inden afgivelse af buddene at underkaste disse en *forhåndsregulering* i overensstemmelse med regler, der i henhold til monopolloven skal være anmeldt til monopoltilsynets register.

Endvidere anses det for tilladeligt, at de bydende tager forbehold mod at arbejde på samme byggeplads som mestre, der benytter medhjælp, men ikke er medlem af en faglig organisation — de såkaldte *samarbejdsforbehold*. Ligeledes kan organisationerne, når licitationserklæring nægtes underskrevet, påbyde deres medlemmer at tage forbehold om, at buddene ikke må åbnes, hvis der åbnes bud fra udenforstående mestre — *åbningsforbehold*.

Iøvrigt giver ordningen mulighed for, at der, uden at bygherren er til stede, kan afholdes *forhåndsmøder* — møder forud for licitationen — hvor de bydende fortolker udbudsmaterialet, træffer aftale om tilbudsforbehold m. v.

Da licitationsordningen gennemførtes i 1946, regnede man med, at bygherrernes underskrift på licitationserklæring ville blive det almindeligste og reguleringerne derfor ville komme frem i lyset og forhåndsregulering blive en sjælden undtagelse, men dette blev ikke